

Huvudman

Stockholms stad
registrator.utbildning@edu.stockholm.se
anna.tammelin@edu.stockholm.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan ESS-gymnasiet i Stockholms stad

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms stad att senast den **30 oktober 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande anmälan av elevers behov av särskilt stöd och beslut om minskning av garanterad undervisningstid på introduktionsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stockholms stad inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stockholms stad ska vidta följande åtgärder

Anmälan av elevers behov av särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle före den 30 oktober 2023 informera samtlig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd, skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av en utredning om särskilt stöd och hur anmälningsförfarandet går till. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit fram till den 30 oktober 2023 samt huruvida beslut fattats om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte för respektive anmälan. Av dokumentationen ska även en beskrivning av anmälningsförfarandet framgå. Denna dokumentation ska

ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 30 oktober 2023. (2 kap. 34 § samt 3 kap. 7 § skollagen)

Garanterad undervisningstid på introduktionsprogram

2. Se till att beslut om att på grund av särskilda skäl minska en elevs undervisningstid till mindre än i genomsnitt 23 timmar per vecka på introduktionsprogram fattas av huvudmannen, eller den som huvudmannen delegerar uppgiften till. (17 kap. 6 § skollagen)
3. Se till att ett beslut om att på grund av särskilda skäl minska en elevs undervisningstid till mindre än i genomsnitt 23 timmar per vecka på introduktionsprogram fattas på ett sätt som uppfyller förvaltningslagens krav. Det innebär bland annat ett skriftligt beslut som ska innehålla uppgifter om dagen för beslutet, vad beslutet innehåller och vem som har fattat beslutet. Det innebär även att beslutet ska innehålla en klagörande motivering. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Huvudmannen ska senast den 30 oktober 2023 redovisa hur många beslut som har fattats om att minska eleverns undervisningstid till mindre än i genomsnitt 23 timmar per vecka för elever på introduktionsprogram. (17 kap. 6 § skollagen samt 31 -34 §§ förvaltningslagen [2017:900])

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Stockholms stad en anmärkning avseende brister i planen mot kränkande behandling och skolenhetens omfattning. Stockholms stad ska senast **den 30 oktober** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser extra anpassningar, utredning av elevers ordningsstörande beteende, anmälan och utredning av kränkande behandling och tillgång till elevhälsa samt studie- och yrkesvägledning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35

Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:7491) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys läsåret 2022/23 inlett en tillsyn av ESS-gymnasiet i Stockholms stad. ESS-gymnasiet är en gymnasieskola med specialpedagogisk profil. På ESS-gymnasiet finns två program:

- Samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning beteendevetenskap med specialpedagogisk verksamhet
- Introduktionsprogrammet individuellt alternativ med specialpedagogisk verksamhet

Vid tillsynens tidpunkt är ESS-gymnasiet registrerat med skolenhetsnummer 84286715 och en besöksadress som är Tjurbergsgatan 23 Stockholm (Campus Åsö) i Skolverkets skolenhetsregister. Två ytterligare verksamheter tillhör skolenheten. Det finns en verksamhet på Kirunagatan 22A i Vällingby och en verksamhet på Lövhölmavägen 35 i Liljeholmen. Tillsynen riktade sig enbart till verksamheten som bedrivs på skolenhetens besöksadress, Campus Åsö.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid ESS-gymnasiet följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, skolans arbete med att skapa trygghet och studiero, tillgång till elevhälsa samt studie- och yrkesvägledning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och lektionsobservationer mellan den 25 och 27 oktober 2022. Rektorn och representanter för huvudman intervjuades via länk den 10 november 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. individuella studieplaner och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan av elevers behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med rektorn framkommer att skolan tar emot elever som har haft särskilt stöd på sina tidigare skolor och är fortsatt i stort behov av stöd i undervisningen. Rektorn uppger att på ESS-gymnasiet får alla elever särskilt stöd. Samtliga elever på ESS-gymnasiets har tidigare kartläggning av stödbehov med sig från avlämnade skola när de börjar på ESS-gymnasiet.

Lärare, rektorn och elevhälsa uppger att skolan erbjuder alla elever extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. De extra anpassningarna är omfattande. Elevhälsan beskriver att det finns extra anpassningar på skolan som liknar enskild undervisning och att "skolan gör allt och extra allt" för eleverna. De uppger att det är ett "åtgärdsprogram att gå på skolan". En lärare uppger att på ESS-gymnasiet får alla elever stöd i den omfattning de behöver oavsett om de har ett åtgärdsprogram eller inte. Lärarna på introduktionsprogrammet svarar "ja" på frågan om alla elever får särskilt stöd men "nej" på frågan om alla elever då har åtgärdsprogram.

Elevhälsan och rektorn uppger att flera elever på introduktionsprogrammet inte kommer att nå utbildningens mål trots omfattande extra anpassningar men säger samtidigt att det inte heller är målet för dessa elever. Lärarna uppger att det finns elever på introduktionsprogrammet som inte når målen men som de inte anmält i behov av utredning om särskilt stöd. Detta eftersom eleverna redan får omfattande stöd genom extra anpassningar. Lärarna uppger att det kommer att bli svårt att uppnå gymnasiebehörighet för flera elever. En av eleverna får enskild undervisning uppger lärarna.

I intervjuerna uppger elevhälsan att det finns få åtgärdsprogram på ESS-gymnasiet och att det är ett utvecklingsområde för skolan att skriva åtgärdsprogram. Vid tiden för skolbesöket i oktober 2022 fanns tre elever på introduktionsprogrammet och sju elever på samhällsvetenskapsprogrammet i årskurs 2 som hade åtgärdsprogram.

Rektorn uppger att det inte finns ett särskilt anmälningsförfarande på skolan för elever som är i behov av utredning av särskilt stöd men att elevernas behov diskuteras i olika konstellationer av personal kontinuerligt. Rektorn säger att om personalen i skolan ser ett behov av särskilt stöd hos en elev, förväntas lärarna lyfta det i samtal på elevmöten och vidare till elevhälsan och skolledningen. Rektorn uppger att detta arbetssätt fungerar. Ett par lärare uppger däremot att det finns otydligheter i arbetsgången som innebär att de inte alltid vet vad som händer med information de ger eller hur stödinsatser har beslutats.

Rektorn, lärarna och elevhälsan uppger att de elever som får särskilt stöd och åtgärdsprogram har extraordinära åtgärder som inte skolan kan tillmötesgå inom ramen för extra anpassningar. Exempel på sådana extraordinära åtgärder som beslutas i ett åtgärdsprogram är enskild undervisning, elevassistenter eller reducerat program.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 3 kap 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap 9 § skollagen)

I förarbetena (Prop. 2013/14:160 s. 21) anges följande gällande gränsdragningen mellan stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd: Det [särskilda stödet] rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan, som ovan nämnts, vara att betrakta som stöd i form av extra anpassningar medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i ESS-gymnasiets arbete med att anmäla elevers behov av särskilt stöd.

Av utredningen framgår att det inte finns något anmälningförande på skolan för utredning om särskilt stöd. Enligt rektorn ska lärarna ta upp frågan om behov av utredning om särskilt stöd på elevmöten samt med elevhälsan och skolledningen. Arbetsgången upplevs dock som otydlig av vissa lärare.

Av intervju med rektorn och lärare framgår att alla elever på ESS-gymnasiet får vad de kallar särskilt stöd men att eleverna inte anmäls regelmässigt för utredning om behov av särskilt stöd. Endast tre elever på introduktionsprogrammet har beviljats särskilt stöd genom ett beslut och ett upprättat åtgärdsprogram. Stödet ges istället till resterande elever som en extra anpassning inom ramen för den ordinarie undervisningen. I intervjuerna beskrivs att de extra anpassningar som ges är varaktiga och omfattande. Det framgår vidare att personalens uppfattning är att särskilt stöd ska ges i form av ett åtgärdsprogram endast när det rör sig om det som på skolan benämns som extraordinära insatser.

Enligt förarbetena är det inte bara möjligheten att ge stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen som skiljer extra anpassningar från särskilt stöd utan även åtgärdernas omfattning och varaktighet. Stödåtgärder som är omfattande och varaktiga, till exempel enskild undervisning, är exempel på särskilt stöd snarare än en extra anpassning.

I en situation där omfattande och varaktiga insatser övervägs behöver behovet av särskilt stöd anmälas, utredas och beslut fattas om att upprätta åtgärdsprogram eller att inte upprätta åtgärdsprogram.

I ett åtgärdsprogram ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå samt när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när programmet utarbetas. Ett beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram är överklagbart.

Av utredningen framgår att eleverna på ESS-gymnasiet får omfattande stöd som ges i form av extra anpassningar. Men personalen på ESS-gymnasiet anmäler inte alla elever som befaras att inte uppfylla betygskriterierna till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd. Därmed startas inte heller en utredning om behov av särskilt stöd och det fattas inte beslut om att upprätta eller att inte upprätta ett åtgärdsprogram.

Utan beslut om särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram fråntas elever och vårdnadshavare insyn, delaktighet, förutsägbarhet och möjligheten att överklaga och få skolans beslut om särskilt stöd prövat.

Beslut om minskad garanterad undervisningstid på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever på introduktionsprogram har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Vid tiden för Skolinspektionens besök i oktober 2022 har samtliga elever på introduktionsprogrammet på Campus

Åsö färre än 23 undervisningstimmar i veckan enligt den dokumentation som Skolinspektionen tog del av vid tillsynsbesöket. Antal undervisningstimmar för eleverna varierar från 0,83 till 16,7 undervisningstimmar i veckan.

Rektorn uppger i intervju att utgångspunkten för bedömningen av utbildningens omfattning för enskilda elever är deras förutsättningar att delta i skolarbetet. Lärarna och rektorn beskriver i intervjuer att flera av eleverna inte orkar med en längre skoldag än fyra lektionspass på 50 minuter per dag. I intervjuerna framkommer att för flertalet elever är det viktigt att ha färre undervisningstimmar i början av utbildningen eftersom de ibland kommer från en skolbakgrund som präglats av hög frånvaro. Eleverna behöver tid för att anpassa sig och utbildningens omfattning kan successivt öka med tiden.

På frågan om det fattas beslut om att ge en elev mindre undervisningstid än 23 timmar per vecka svarar rektorn att ESS-gymnasiet inte arbetar på det sättet. Rektorn beskriver att utbildningens omfattning för enskilda elever bestäms genom ett samråd mellan eleven, elevens vårdnadshavare, skolans personal och biträdande rektorn. Önskemål om minskning av den garanterade undervisningstiden kommer ofta från eleven och elevens vårdnadshavare. Detta samråd ligger sedan till grund för hur elevens studier läggs upp i den individuella studieplanen. Rektorn uppger att det inte är ett beslut som fattas men att det sker ett samråd. Av intervjun med rektorn framgår att minskningar av elevens studietid varken beslutas eller dokumenteras på något annat sätt än i den dokumentation som sker i elevens individuella studieplan. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att den individuella studieplanen följs upp och revideras vid flera tillfällen under läsåret.

Vårdnadshavare till en elev har under tillsynen inkommit med synpunkter om att de inte förstår på vilka grunder elevens undervisningstid har minskats och att det inte fanns möjlighet att få minskningen av undervisningstiden ändrad.

Rektorn uppger att rätten att besluta om att minska den garanterade undervisningstiden på introduktionsprogram har delegerats till rektorn från huvudmannen. I Stockholms stads utbildningsplan för introduktionsprogrammen för läsåret 2022/23 står det att "Rektorn ska fatta ett formellt beslut om att elevens utbildning på introduktionsprogrammet ska vara mindre omfattande. Något åtgärdsprogram behöver dock inte upprättas, om inte eleven behöver särskilt stöd på något annat sätt [...] Det ska i så fall framgå av elevens individuella studieplan att utbildningens omfattning har minskats."

Skolinspektionen har tagit stickprov av individuella studieplaner för elever på introduktionsprogram vid skolbesöket. I ingen av de studieplaner som Skolinspektionen tagit del av framkommer att ett beslut har fattats om att minska omfattningen av elevens utbildning eller hur många timmar minskningen avser. Det framgår inte heller någon motivering för varför utbildningens omfattning har minskats för eleven.

Rättslig reglering

Utbildningen på introduktionsprogram bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. (17 kap. 6 § skollagen)

I förarbetena till bestämmelsen anges följande. Möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsade, eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers måloppfyllelse. Skälen för undantagen bör vara hänförliga till elevens behov. [...]Exempel på sådana skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Regeringen anser i likhet med bl.a. Skolverket och Lärarnas riksförbund att flera andra stödåtgärder först bör ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas t.ex. på grund av en genomgripande medicinsk behandling. (prop. 2017/18:183 s. 94)

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild, i enlighet med skollagen, hos en skolhuvudman tillämpas bland annat följande bestämmelser i förvaltningslagen 27 § om dokumentation av uppgifter, 31 § om dokumentation av beslut, 32 § om motivering av beslut samt 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som har fattat beslutet, vem eller vilka som har varit föredragande, och vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet. (31 § förvaltningslagen)

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. (32 § förvaltningslagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur beslut fattas om att minska elevers undervisningstid på introduktionsprogrammet vid ESS-gymnasiet i Stockholms stad.

Samtliga elever på introduktionsprogrammet vid Campus Åsö har färre undervisningstimmar i veckan än den garanterade undervisningstiden. Av rektorns egna uppgifter framgår att skolan inte följer Stockholms stads utbildningsplan för introduktionsprogrammen i vilken anges att rektorn ska fatta ett formellt beslut om att elevens utbildning på introduktionsprogrammet ska vara mindre omfattande.

Utbildningens omfattning på introduktionsprogram får som framgår ovan enligt skollagen minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. Det är således huvudmannens sak att bedöma om det finns särskilda skäl för att minska den garanterade undervisningstiden. Rektorn uppger att huvudmannen har delegerat till rektorn att besluta om detta.

Om utbildningens omfattning på introduktionsprogrammet minskas krävs att beslut därom fattas i enlighet med förvaltningslagens krav. Enligt rektorn fattas inte något beslut vid det samråd som sker med elever, elevers vårdnadshavare, elevhälsa och biträdande rektor och som används som underlag för att bestämma antalet undervisningstimmar för enskilda elever på introduktionsprogrammet. Det samråd och de individuella studieplanerna som skolan använder för att dokumentera minskningen av elevens undervisningstid uppfyller inte de krav som förvaltningslagen ställer på beslut om myndighetsutövning mot enskild. De saknar information som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller och vem eller vilka som har fattat beslutet. Ingen av de individuella studieplaner som Skolinspektionen granskade för elever på introduktionsprogrammet innehöll beslut med motivering om att minska den garanterade undervisningstiden. Detta är särskilt allvarligt för elever på introduktionsprogram då introduktionsprogram saknar en nationellt fastslagen programstruktur och examensmål. Det har sammanfattningsvis inte framkommit att minskningar av elevers undervisningstid till nivåer som understiger i genomsnitt 23 timmar per vecka har beslutats på ett sätt som uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. (26 kap. 10 § skollagen)

Stockholms stads verksamhet vid ESS-gymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan om utredning av särskilt stöd samt beslut om minskning av garanterad undervisningstid på introduktionsprogram. Det finns därför skäl att förelägga Stockholms stad att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

ESS-gymnasiets plan mot kränkande behandling och diskriminering består bland annat av en redogörelse för hur planen tas fram och hur den förankras med personal och elever på skolan. I planen återfinns även ett avsnitt med titeln Uppföljning och utvärdering av föregående år. Under avsnittet går att läsa om resultat från

olika enkäter och intervjuer med elever och personal som ligger till grund för prioriterade områden i planen. Någon redogörelse av hur föregående års åtgärder mot kränkande behandling har genomförts finns inte med. Rektorn säger i intervju att utvärderingar av föregående års åtgärder görs men att de inte redogörs för i planen mot kränkande behandling och diskriminering. Rektor säger att det kommer att åtgärdas nästa gång skolan tar fram en plan mot kränkande behandling och diskriminering.

I Stockholms stads informationsinlämning inför Skolinspektionens tillsyn hänvisas till resultat från trivsel- och trygghetsenkäter som eleverna får svara på. I intervjuerna framkommer att eleverna deltar i att ta fram och följa upp planen mot kränkande behandling.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (Förordning [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att ESS-gymnasiet inte fullt ut lever upp till författningarnas krav avseende det förebyggande arbetet mot kränkande behandling. Av utredningen framgår att skolans plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse av hur föregående års planerade eller genomförda åtgärder mot kränkande behandling har genomförts.

Planen mot kränkande behandling är avsedd att vara ett sammanhållet dokument som beskriver vilka åtgärder en skola planerar att vidta under ett års tid för att motverka och förhindra kränkande behandling samt även hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Det är således inte tillräckligt att en skola har en redogörelse för hur föregående års planerade eller genomförda åtgärder har genomförts tex genom en uppföljning av planen om det inte redovisas i planen mot kränkande behandling.

En skolenhet med tre skollokaler på Södermalm, Liljeholmen och Vällingby

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid tiden för tillsynen av ESS-gymnasiet är gymnasieskolan registrerad som en skolenhet med skolenhetsnummer 84286715 och en besöksadress som är Tjurbergsgatan 23 Stockholm (Campus Åsö). Två ytterligare verksamheter tillhör skolenheten som ligger långt från varandra i andra delar av staden. En verksamhet på Kirunagatan 22A i Vällingby (ca 17 km bilvägen från Campus Åsö) och en verksamhet på Lövholsvägen 35 i Liljeholmen (ca 5 km bilvägen från Campus Åsö).

Skolinspektionen har vid tillsynen frågat huvudmannen om denna uppdelning av skollokaler inom samma skolenhet. Huvudmannen har skriftligt svarat följande. "Huvudmannen har undersökt frågan. Då det inte inom en snar framtid kommer att finnas tillgång till lokaler samlat för ESS-gymnasiet, som passar elevernas behov, kommer huvudmannen inleda processen med att registrera lokalerna i Vällingby och Liljeholmen som egna skolenheter."

Rättslig reglering

Med skolenhet avses av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. (1 kap. 3 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att avståndet mellan skolbyggnaderna på EES-gymnasiet är för långt för att utgöra en skolenhet och verksamheten därför inte uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Stockholm stads verksamhet vid ESS-gymnasiet uppfyller inte författningarnas krav dels vad gäller planen mot kränkande behandling, dels de krav som ställs på närhet av byggnader som tillhör samma skolenhet.

Rektorn uppger att det sker en uppföljning av tidigare års åtgärder mot kränkande behandling men att det saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts i planen mot kränkande behandling. Rektorn har uppgett att en uppföljning av föregående års åtgärder kommer att bli inkluderade i kommande planer mot kränkande behandling.

Utredningen visar att de tre lokaler som tillhör ESS-gymnasiet är för långt ifrån varandra för att utgöra en skolenhet. Stockholms stad har informerat Skolinspektionen att en process påbörjats för att registrera lokalerna som separata skolenheter. Skolinspektionens bedömning är därför att huvudmannen har påbörjat en process för att avhjälpa bristen.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Stockholms stad en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna, rektorn och elevhälsan beskriver att alla elever på skolan får stöd i form av extra anpassningar. De extra anpassningarna beskrivs som omfattande och varaktiga. Eleverna uppger i intervjuer att de tycker att de får det stöd de behöver för att nå målen i alla ämnen.

Skolinspektionen har vid lektionsobservationer bevittnat att lärare anpassar undervisningen och lärmiljön för elever i klassrummet på olika sätt. Extra anpassningar som observerats inkluderar bland annat avskärmningar i klassrummet, hörselkåpor, digitala hjälpmedel, hjälp med lektionsstart, tidsstöd och olika typer av sittkuddar.

I intervjuerna beskrivs ett kontinuerligt samarbete mellan lärarna och elevhälsan samt biträdande rektorn där elevernas kunskapsutveckling och stödbehov diskuteras, följs upp och justeras.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av elevers ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuerna framkommer det att det finns elever som upprepat stör ordningen i klassen. Lärarna, elevhälsans personal och rektorn beskriver hur ordningsstörande beteende hanteras kontinuerligt av skolans personal. De beskriver hur ordningsstörande beteende diskuteras efter behov på regelbundna möten med skolans personal, elevhälsan och rektorn. De uppger att åtgärder vidtas för motverka ordningsstörande beteende i enskilda fall. I intervjun med elevhälsan framkommer att det görs utredningar av elever som stör ordningen.

Rättslig reglering

Om en elev i gymnasieskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ska rektorn se till att det startas en utredning där saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Med utgångspunkt i vad som framkommit i en utredning enligt 5 kap 9 § skollagen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan och utredning av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna, rektorn och eleverna på skolan berättar i intervjuer att det är en förhållandevis trygg miljö på skolan. Eleverna uppger att vuxna på skolan agerar om det blir bråk och att lärare pratar med elever och vårdnadshavare om det behövs.

Rektorn beskriver att lärarna på skolan anmäler kränkningar som inträffat på skolan och att dessa anmälningar sedan vidarebefordras till huvudmannen. Av utredningen framgår att två kränkande behandlingar har anmälts under tiden augusti 2021 till oktober 2022.

Rektorn och lärarna uppger i intervjuer att omständigheterna kring kränkningar utreds och det vidtas åtgärder i förekommande fall för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen)

En personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna

och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa och studie- och yrkesvägledning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid tillsynen av ESS-gymnasiet framkommer att tillgång finns till samtliga av elevhälsans kompetenser; skolläkare, skolsköterska, personal med specialpedagogisk kompetens, kuratorer och skolpsykolog. Eleverna på introduktionsprogram och nationellt program erbjuds minst ett hälsobesök hos skolsköterska under skoltiden. Studie- och yrkesvägledning finns också att tillgå på ESS-gymnasiet för elever på introduktionsprogram och elever på nationellt program. I intervjuerna framkommer att eleverna på ESS-gymnasiet ges studie- och yrkesvägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Rättslig reglering

För eleverna i gymnasieskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 § skollagen) Varje elev i gymnasieskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll. (2 kap. 27 § skollagen)

Elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Helga Sverrisdóttir har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Erik Almqvist medverkat.